NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
M. POIARES MADURO
prednesené 2. decembra 2004 [1]

1. Tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané College van Beroep voor het bedrijfsleven (Správny obchodný a priemyselný súd) (Holandsko) majú pôvod v odvolacích konaniach iniciovaných pánom Tempelmanom a manželmi Van Schaijk proti Directeur van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (riaditeľ štátnej správy inšpekcie dobytka a mäsa). Tieto konania vyvstali ako následok vypuknutia slintačky a krívačky a týkajú sa holandských opatrení o preventívnych porážkach. Vnútroštátny súd si nie je istý, či boli sporné opatrenia vo veci samej prijaté v súlade s právom Spoločenstva a kladie otázky týkajúce sa diskrečnej právomoci členských štátov pri prijímaní eradikačných opatrení, o ktorých sa zdá, že idú nad rámec opatrení výslovne stanovených smernicou Rady 85/511/EHS z 18. novembra 1985 o zavedení opatrení spoločenstva na boj proti slintačke a krívačke [2].

I — Právna úprava Spoločenstva

2. V čase skutkových okolností tvorili príslušný právny rámec Spoločenstva tieto akty: smernica Rady 90/425/EHS z 26. júna 1990 [3], smernica 85/511 zmenená a doplnená smernicou Rady 90/423/EHS z 26. júna 1990 [4] a rozhodnutie Komisie 2001/246/ES z 27. marca 2001, ktorým sa stanovujú podmienky boja proti slintačke a krívačke a ich eradikácie v Holandsku pri použití článku 13 smernice 85/511/EHS [5] [*neoficiálny preklad*].

1 — Jazyk prednesu: portugalčina.

2 — Ú. v. ES L 315, s. 11; Mim. vyd. 03/006, s. 265, ďalej len „smernica 85/511". Túto smernicu zrušila smernica Rady 2003/85/ES z 29. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 306, s. 1).

3 — Týkajúca sa veterinárnych a zootechnických kontrol uplatňovaných v obchode vnútri spoločenstva s určitými živými zvieratami a výrobkami s ohľadom na vytvorenie vnútorného trhu (Ú. v. ES L 224, s. 29; Mim. vyd. 03/010, s. 138, ďalej len „smernica 90/425").

4 — Ktorou sa menia a dopĺňajú smernica 85/511/EHS o zavedení opatrení spoločenstva na boj proti slintačke a krívačke, smernica 64/432/EHS o veterinárnych problémoch pri obchodovaní s hovädzím a bravčovým dobytkom vnútri spoločenstva a smernica 72/462/EHS o problémoch zdravotných a veterinárnych prehliadok pri dovozoch hovädzieho dobytka, ošípaných, čerstvého mäsa a mäsových výrobkov z tretích krajín (Ú. v. ES L 224, s. 13; Mim. vyd. 03/010, s. 122, ďalej len smernica „90/423").

5 — Ú. v. ES L 88, s. 21. Zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie 2001/279/ES z 5. apríla 2001 (Ú. v. ES L 96, s. 19).

3. Článok 10 smernice 90/425, pokiaľ sa týka tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, znie:

„1. Každý členský štát bezodkladne informuje ostatné členské štáty a Komisiu, ak by na jeho území prepukli [vypukli — *neoficiálny preklad*] okrem nákaz, na ktoré sa odvoláva smernica 82/894/EHS, akékoľvek zoonózy, choroby alebo iné príčiny, ktoré by pravdepodobne predstavovali vážne riziko pre zdravie zvierat alebo zdravie ľudí.

Vyvážajúci členský štát bezodkladne zavedie do praxe kontrolné alebo preventívne opatrenia upravené podľa predpisov spoločenstva, obzvlášť vymedzenie ochranných pásiem uvedených v týchto predpisoch, alebo prijme akékoľvek iné opatrenia, ktoré považuje za vhodné.

Členský štát určenia alebo tranzitu, ktorý počas kontroly, na ktorú sa odvoláva článok 5, zistí prítomnosť jednej nákazy alebo príčiny, na ktoré sa odvoláva prvý pododsek, môže, ak je to nevyhnutné, prijať preventívne opatrenia upravené predpismi spoločenstva vrátane karantény zvierat.

Než budú prijaté opatrenia v súlade s odsekom 4, členský štát určenia môže, pokiaľ sú na to vážne dôvody týkajúce sa zdravia zvierat alebo ľudí, prijať dočasné ochranné opatrenia týkajúce sa fariem, stredísk alebo organizácií [alebo — *neoficiálny preklad*] v prípade epizoocie vo vzťahu k ochrannému pásmu, upravené [upravenému — *neoficiálny preklad*] predpismi spoločenstva.

Opatrenia prijaté členskými štátmi sa bezodkladne oznámia Komisii a ostatným členským štátom.

...

4. Komisia v každom prípade reviduje situáciu pri najbližšej príležitosti v Stálom veterinárnom výbore. Prijme nevyhnutné opatrenia na zvieratá a výrobky, na ktoré odkazuje článok 1, a ak to situácia bude vyžadovať, aj na výrobky získané z týchto zvierat, v súlade s postupom stanoveným v článku 17. Komisia sleduje situáciu a podľa rovnakého postupu zmení, doplní alebo zruší prijaté rozhodnutia v závislosti od toho, ako sa situácia bude vyvíjať."

4. Články 1, 2, 4, 5 a 13 smernice 85/511

zmenenej a doplnenej smernicou 90/423 znejú:

„Článok 1

Táto smernica stanovuje opatrenia spoločenstva na boj proti slintačke a krívačke, ktoré sa použijú v prípade výskytu nákazy nezávisle od typu vírusu.

Článok 2

Na účely tejto smernice...

... sa používajú nasledujúce definície:

...

c) ‚nakazené zviera' je zviera vnímavého druhu, u ktorého:

— boli zistené klinické príznaky alebo postmortálne zmeny zodpovedajúce zmenám pri slintačke a krívačke, alebo

— výskyt slintačky a krívačky bol úradne potvrdený laboratórnym vyšetrením;

d) ‚zviera podozrivé z nákazy' je zviera vnímavého druhu vykazujúce také klinické príznaky alebo postmortálne zmeny, ktoré oprávňujú na podozrenie zo slintačky a krívačky;

e) ‚zviera podozrivé z nakazenia' je zviera vnímavého druhu, ktoré mohlo podľa získaných epizootologických informácií prísť priamo alebo nepriamo do styku so slintačkovým a krívačkovým vírusom.

...

Článok 4

1. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že sa v hospodárstve vyskytne jedno alebo viac zvierat podozrivých z nákazy alebo z nakazenia slintačkou a krívačkou, bolo okamžite vykonané úradné vyšetrenie, ktoré

potvrdí alebo vylúči prítomnosť slintačky a krívačky, a najmä, aby úradný veterinárny lekár odobral alebo nechal odobrať príslušné vzorky na laboratórne vyšetrenie.

Čo najskôr po oznámení podozrenia na nákazu nariadi príslušný úrad úradný dohľad nad hospodárstvom a najmä nariadi, aby:

— boli zistené počty všetkých kategórií zvierat vnímavých druhov a aby v rámci každej z týchto kategórií bol zistený počet zvierat uhynutých, nakazených alebo podozrivých z nákazy, či z nakazenia; sčítanie je treba vykonávať denne tak, aby sa zistil počet narodených aj uhynutých zvierat v období podozrenia; údaje o sčítaní musia byť predložené na vyžiadanie a môžu byť pri každej kontrole preverované,

— všetky zvieratá vnímavých druhov v podniku boli umiestnené vo svojich maštaliach alebo na iných miestach, umožňujúcich ich izoláciu,

— zvieratá vnímavých druhov do podniku ani nevstupovali, ani podnik neopúšťali,

— zvieratá ostatných živočíšnych druhov bez povolenia príslušného úradu do podniku ani nevstupovali, ani podnik neopúšťali,

— bol z podniku zakázaný odvoz mäsa alebo zvieracích tiel vnímavých druhov a taktiež krmív, náradia, predmetov alebo iných materiálov, ako sú vlna, odpady alebo výlučky, ktorými by mohol byť vírus slintačky a krívačky prenesený, s výnimkou prípadov povolených príslušným úradom,

...

2. Príslušný úrad môže rozšíriť pôsobnosť opatrení uvedených v odseku 1 aj na bezprostredne susediace podniky v prípade, že ich umiestnenie, priestorové usporiadanie alebo kontakty so zvieratami z podniku, kde sa nákaza vyskytuje, alebo je na ňu podozrenie, nevylučujú možnosť podozrenia z nakazenia.

...

Článok 5

Len čo sa potvrdí, že sa v podniku nachádza jedno alebo viac zvierat definovaných

v článku 2, písmeno c), nariadi príslušný úrad nasledujúce opatrenia:

1. úradný veterinárny lekár odoberie alebo nechá odobrať primerané vzorky na vyšetrenie v laboratóriu uvedenom v prílohe I, pokiaľ tieto vzorky neboli odobraté a vyšetrené v súlade s článkom 4 odsek 1 prvý pododsek už v období oznámenia podozrenia z nákazy;

2. okrem opatrení uvedených v článku 4 odsek 1 sa bez meškania prijmú ďalšie opatrenia:

— všetky zvieratá vnímavých druhov v podniku sa pod úradným dohľadom na mieste porazia spôsobom, ktorý zabráni akémukoľvek šíreniu slintačkového vírusu,

— všetky horeuvedené zvieratá sa po porazení pod úradným dohľadom neškodne odstránia spôsobom, ktorý zamedzí nebezpečenstvo šírenia slintačkového vírusu,

...

4. príslušný úrad môže rozšíriť pôsobnosť opatrení uvedených v odseku 1 aj na bezprostredne susediace podniky v prípade, že ich umiestnenie, priestorové usporiadanie alebo kontakty so zvieratami z podnikov, kde sa nákaza vyskytuje, nevylučujú možnosť podozrenia z nakazenia.

...

Článok 13

1. Členské štáty zabezpečia, aby:

— sa zakázalo používanie očkovacích látok proti slintačke a krívačke,

...

3. Napriek ustanoveniu odseku 1 týkajúceho sa použitia očkovacej látky proti slintačke a krívačke, môže sa v prípade, že slintačka a krívačka sa potvrdili a hrozí rozšírenie nákazy, prijať rozhodnutie o vykonaní

núdzového očkovania za použitia technických postupov zaručujúcich úplnú imunitu zvierat. V tomto prípade sa musí stanoviť:

— rozsah územia, na ktorom sa má núdzové očkovanie vykonať,

— druh a vek zvierat, ktoré sa majú očkovať,

— dĺžka očkovacej kampane,

— určitá výluka pre očkované zvieratá a výrobky z nich,

— osobitná identifikácia a registrácia očkovaných zvierat,

— iné skutočnosti primerané núdzovej situácii.

Rozhodnutie zaviesť núdzové očkovanie prijme Komisia v spolupráci s príslušným členským štátom v súlade s postupom v článku 16. Toto rozhodnutie zoberie do úvahy najmä stupeň koncentrácie zvierat v určitých oblastiach a potrebu chrániť špeciálne plemená.

Odchylne od prvého pododseku však môže príslušný členský štát prijať rozhodnutie zaviesť núdzové očkovanie okolo ohniska po oznámení Komisii za predpokladu, že to neohrozí základné záujmy spoločenstva. Toto rozhodnutie okamžite preskúma Stály veterinárny výbor v súlade s postupom stanoveným v článku 16."

5. Rozhodnutie Komisie 2001/246/ES, založené na článku 10 smernice 90/425 a článku 13 smernice 85/511, v článkoch 1 a 2 stanovuje:

„*Článok 1*

Na účely tohto rozhodnutia sa použijú nasledujúce definície:

1. ‚Preventívna porážka' je usmrtenie vnímavých zvierat podnikov nachádzajú-

cich sa v určenom okruhu okolo podnikov podliehajúcich obmedzeniam stanoveným v článkoch 4 alebo 5 smernice 85/511/EHS.

Jeho cieľom je naliehavé zníženie počtu zvierat vnímavého druhu v infikovanej zóne.

2. ‚Supresívne očkovanie' je núdzové očkovanie zvierat vnímavého druhu v identifikovaných podnikoch nachádzajúcich sa v definovanej oblasti, očkovacej zóne, ktoré sa vykonáva výlučne v spojitosti s preventívnou porážkou definovanou v odseku 1.

Jeho cieľom je naliehavé zníženie počtu vyskytnutých vírusov a rizika šírenia vírusov za obvod oblasti bez toho, aby sa oneskorila preventívna porážka.

Vykoná sa len v prípadoch, kedy sa preventívna porážka musí odložiť na stanovenú dobu, ktorá bude s najväčšou pravdepodobnosťou dlhšia ako čas potrebný na účinné zníženie šírenia vírusu prostredníctvom imunizácie pre aspoň jeden z nasledujúcich dôvodov:

— obmedzenia výkonu preventívnych porážok zvierat vnímavého druhu v súlade s ustanoveniami smernice 93/119/EHS,

— obmedzenia dostupných kapacít pre odstraňovanie zabitých zvierat podľa článku 5 ods. 2 druhej zarážky smernice 85/511/EHS.

Článok 2

1. Bez toho aby boli dotknuté ustanovenia smernice 85/511/EHS, osobitne jej článkov 4, 5 a 9, môže Holandsko rozhodnúť o vykonaní supresívneho očkovania za podmienok stanovených v prílohe.

2. Pred začatím opatrení uvedených v odseku 1 Holandsko zabezpečí, aby boli členským štátom a Komisii úradnou cestou oznámené údaje týkajúce sa geografického a administratívneho definovania očkovacej

zóny, počtu dotknutých podnikov, času začatia a ukončenia očkovania a dôvodu prijatia opatrení.

Následne Holandsko zabezpečí, aby boli údaje poskytnuté v súlade s odsekom 1 bez odkladu doplnené o údaje týkajúce sa zabitia očkovaných zvierat, najmä počtu dotknutých podnikov, času ukončenia zabitia a zmien v obmedzeniach uplatnených v dotknutých oblastiach." [*neoficiálny preklad*]

II — Skutkový stav a prejudiciálne otázky

6. Manželia Van Schaijk mali v Ravensteine ekologickú farmu s chovom dobytka. Rozhodnutím z 26. marca 2001 — jeden deň pred prijatím rozhodnutia 2001/246 Komisiou — im RVV oznámil, že všetky párnokopytníky ich farmy sú považované za podozrivé zo slintačky a krívačky a následne ich treba zabiť, pretože menej než jeden kilometer (772 metrov) od farmy manželov Van Schaijk sa nachádza farma, na ktorej u jedného alebo niekoľkých zvieratách je vážne podozrenie zo slintačky a krívačky. Dňa 27. marca manželia Schaijk podali proti rozhodnutiu RVV námietku. Listom z toho istého dňa podali predsedovi College van Beroep voor het Bedrijfsleven návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by sa pozastavila účinnosť rozhodnutia. RVV ich návrh zamietol rozsudkom z 28. marca 2001 a párnokopytníky manželov Van Schaijk boli zabité.[6] Rozhodnutím z 15. novembra 2001 RVV zamietol námietku manželov Van Schaijk proti rozhodnutiu z 26. marca 2001 ako nedôvodnú. Manželia Van Schaijk následne podali žalobu na College van Beroep voor het bedrijfsleven.

7. Pán Tempelman choval angorské kozy vo Wenume, dedine v blízkosti Oene. Dňa 3. apríla 2001 minister poľnohospodárstva starostlivosti o životné prostredie a rybolovu rozhodol o povinnom očkovaní a neskoršom zabití všetkých párnokopytníkov v regióne Oene. Dozvediac sa o angorských kozách pána Tempelmana, mu RVV 23. mája 2001 oznámil, že jeho kozy sú považované za podozrivé zo slintačky a krívačky, keďže v blízkosti miesta chovania kôz bolo zistených viacero prípadov slintačky a krívačky. Angorské kozy boli zabité ešte v ten istý deň. Listom z 12. júna 2001 podal pán Tempelman proti rozhodnutiu RVV námietku. Rozhodnutím z 15. novembra 2001 zamietol RVV námietku pána Tempelmana ako nedôvodnú. Pán Tempelman podal proti tomu žalobu na College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

6 — O niekoľko týždňov sa zistilo, že laboratórna analýza vzoriek krvi odobratých pred porážkou ukázala, že sa v nich nenachádzali žiadne stopy vírusu krívačky a slintačky, a to ani u prvého podniku, ani v rámci rádiusu 1 kilometra od neho.

8. Rozhodnutím zo 7. januára 2003 College van Beroep rozhodol, že žalobné dôvody, na ktoré sa odvoláva pán Tempelman, sú neopodstatnené, pokiaľ sa zakladajú na vnútroštátnom práve. V rozhodnutí z toho istého dňa v konaní medzi manželmi Van Schaijk a RVV vyvodil College van Beroep podobný záver: príslušné vnútroštátne právne ustanovenie dávalo RVV dostatočný právny základ na vydanie rozhodnutia, 26. marca 2001, o zabití zvierat manželov Van Schaijk. College van Beroep sa však domnieval, že zostáva určiť, či sporné rozhodnutia boli v súlade s právom Spoločenstva.

9. College van Beroep rozhodol predložiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Priznáva právo Spoločenstva členským štátom právomoc rozhodovať o porážke zvierat podozrivých z nákazy alebo nakazenia vírusom slintačky a krívačky?

2. Ponecháva smernica 85/11/EHS, zmenená a doplnená smernicou 90/423/EHS, členským štátom voľnosť, aby prijali (alebo nariadili prijať) vnútroštátne doplňujúce opatrenia na boj proti slintačke a krívačke?

3. Aké sú obmedzenia, pokiaľ ide o prijatie doplňujúcich vnútroštátnych opatrení, ktoré pre členské štáty vyplývajú z práva Spoločenstva, vo vzťahu k opatreniam podľa smernice 85/511/EHS, zmenenej a doplnenej smernicou 90/423/EHS?“

10. Písomné pripomienky predložili Súdnemu dvoru pán Tempelman aj manželia Van Schaijk, Komisia a holandská, grécka, írska, talianska a britská vláda. Na pojednávaní 29. septembra 2004 Súdny dvor vypočul ústne pripomienky manželov Van Schaijk, Komisie a vlád Grécka, Holandska, Írska a Spojeného kráľovstva.

III — Posúdenie

11. Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania College van Beroep uvádza, že odpovede na jeho otázky môžu závisieť od spôsobu chápania článku 10 smernice 90/425. Domnieva sa, že tento nie je úplne jasný a že môže ovplyvniť spôsob výkladu smernice 85/511. Preto sa najskôr pokúsim objasniť vzťah medzi smernicou 85/511 a smernicou 90/425, osobitne jej článkom 10. Následne sa budem zaoberať každou otázkou vnútroštátneho súdu.

A — *Vzťah medzi smernicami 90/425 a 85/511*

12. Smernica 90/425 a smernica 85/511 majú rovnaké ciele. Obe sa zameriavajú na zabezpečenie zdravia zvierat vo svetle voľného pohybu zvierat a poľnohospodárskych výrobkov. Smernica 90/425 a smernica 90/423, ktorá zmenila a doplnila smernicu 85/511, boli prijaté v rovnaký deň na základe článku 43 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 37 ES).

13. S cieľom vytvorenia vnútorného trhu sa smernica 90/425 zameriava na zabezpečenie toho, aby sa veterinárne kontroly vykonávali len v mieste expedície, a nie na hraniciach, čo vyžaduje harmonizáciu základných požiadaviek týkajúcich sa zabezpečenia zdravia zvierat.[7] Pre prípad vypuknutia choroby, ktorá by pravdepodobne predstavovala vážne riziko pre zdravie zvierat alebo ľudí, článok 10 smernice 90/425 stanovuje mechanizmus preventívnych opatrení na zabránenie ďalšieho šírenia. Podľa článku 10 ods. 1 dotknuté členské štáty môžu alebo musia bezodkladne prijať preventívne alebo dočasné ochranné opatrenia. Komisia je podľa článku 10 ods. 4 povinná pri najbližšej príležitosti prijať konečné opatrenia ako napríklad v tomto prípade rozhodnutie 2001/246.

14. Pre členské štáty určenia alebo tranzitu článok 10 stanovuje, že môžu prijať preventívne opatrenia upravené predpismi Spoločenstva. Pokiaľ sú na to vážne dôvody týkajúce sa zdravia zvierat alebo ľudí, môžu, než budú Komisiou prijaté opatrenia v súlade s odsekom 4 tohto článku, prijať dočasné ochranné opatrenia. Vo svojom rozsudku z 26. mája 1993, Komisia/Portugalsko, Súdny dvor jasne uviedol, že akonáhle prijme Komisia rozhodnutie podľa článku 10 ods. 4, členským štátom určenia viac nepatrí právomoc prijať iné opatrenia ako tie, ktoré sú v tomto ustanovení výslovne uvedené.[8]

15. Druhý pododsek článku 10 ods. 1 sa týka vyvážajúcich členských štátov. Stanovuje, že pri vypuknutí choroby „vyvážajúci členský štát bezodkladne zavedie do praxe kontrolné alebo preventívne opatrenia upravené podľa predpisov spoločenstva, ... alebo prijme akékoľvek iné opatrenia, ktoré považuje za vhodné".

16. Manželia Van Schaijk a holandská vláda navrhujú diametrálne protichodné výklady slova „alebo" nachádzajúceho sa v uvedenej časti textu. Oba výklady sa zameriavajú na zodpovedanie otázky, či predpisy Spoločenstva týkajúce sa kontroly chorôb zvierat

7 — Pozri odôvodnenia smernice.

8 — C-52/92, Zb. s. I-2961, bod 19. Pozri tiež rozsudok z 5. júla 1990, Komisia/Belgicko, C-304/88, Zb. s. I-2801, bod 19.

ponechávajú priestor pre dodatočnú činnosť členského štátu, a majú tak vplyv na výklad smernice 85/511 na účely zodpovedania prejudiciálnych otázok podaných College van Beroep.

17. Podľa manželov Van Schaijk z použitia slova „alebo" vyplýva, že ak už existuje predpis Spoločenstva, treba naň hľadieť tak, že vylučuje dodatočnú činnosť členského štátu.

18. Podľa holandskej vlády sa má „alebo" vykladať ako „a", pričom na ustanovenie treba hľadieť tak, že vždy dáva členským štátom priestor pre prijatie doplňujúcich opatrení k tým, ktoré vyžaduje existujúca skupina pravidiel Spoločenstva. Holandská vláda sa opiera o nemeckú jazykovú verziu smernice, ktorá namiesto „alebo" používa slovo „sowie" (ako aj).

19. Žiaden z týchto výkladov sa však nezdá byť úplne presvedčivý vo svetle smernice 90/425. Nezdá sa mi, že cieľom článku 10 ods. 1 uvedenej smernice je úplne zodpovedať otázku, či majú všetky predchádzajúce a nasledujúce pravidlá Spoločenstva týkajúce sa kontroly chorôb zvierat vyčerpávajúci charakter. Ak naviac existuje zjavný rozpor medzi textami jednej a ostatných jazykových verzií, je vhodné vyriešiť konkrétny problém bez uprednostnenia ktorejkoľvek z dotknutých verzií. [9]

20. Domnievam sa, že dotknuté ustanovenie má vyjadriť, že v prípade neexistencie pravidiel Spoločenstva vzťahujúcich sa na prípad, alebo ak a pokiaľ nemajú také pravidlá Spoločenstva vyčerpávajúci charakter, musia vyvážajúce členské štáty zaviesť opatrenia, ktoré považujú za vhodné. Prirodzene pravidlá Spoločenstva môžu byť napríklad stanovené rozhodnutím Komisie založeným na článku 10 ods. 4, príslušnou smernicou, alebo kombináciou nástrojov Spoločenstva. O článku 10 ods. 1 možno povedať, že vytvára predpoklad, že členské štáty sú povinné prijať všetky ostatné vhodné opatrenia, ale taký predpoklad platí len dovtedy, pokiaľ nemajú pravidlá Spoločenstva vyčerpávajúci charakter. V tomto zmysle je účelom dotknutého ustanovenia zdôrazniť dve skutočnosti. Po prvé, že na dosiahnutie cieľa smernice sa musia uplatniť príslušné pravidlá Spoločenstva. Po druhé, že členský štát musí aj tak prijať iné opatrenia, ktoré považuje za vhodné. [10] Druhá skutočnosť

9 — Rozsudok z 3. marca 1977, North Kerry Milk Products, 80/76, Zb. s. 425, bod 11.

10 — Použitie slova „zavedie" v druhom pododseku článku 10 ods. 1 treba chápať ako uloženie povinnosti členskému štátu prijať všetky potrebné opatrenia na boj proti chorobe, pričom však členské štáty konajú v rámci priestoru na voľnú úvahu pri definovaní opatrení, ktoré „považuje za vhodné".

vychádza z predpokladu, že pravidlá Spoločenstva nemusia existovať, alebo že nemajú vyčerpávajúci charakter a že vnútroštátne opatrenia môžu byť na doplnenie kontrolných opatrení Spoločenstva nevyhnutné.

21. V čase skutkových okolností stanovovala opatrenia Spoločenstva na boj proti slintačke a krívačke smernica 85/511. Následne vypuknutie slintačky a krívačky roku 2001 vyvolalo uplatnenie mechanizmu podľa článku 10 smernice 90/425 a zavedenie kontrolných opatrení stanovených smernicou 85/511.

22. Následne treba preskúmať smernicu 85/511, aby bolo možné zodpovedať otázku, či právo Spoločenstva bráni členským štátom prijať doplňujúce kontrolné opatrenia. Ako pripustil vnútroštátny súd, vyvstáva tu otázka, či smernica, ak ich sama nestanovuje, bráni doplňujúcim opatreniam, aké prijalo Holandsko v prípadoch pána Tempelmana a manželov Van Schaijk.

B — *Stanovuje smernica 85/511 preventívne porážky?*

23. College van Beroep vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že článok 5 smernice 85/511 stanovuje len porážanie zvierat vnímavého druhu v podniku, o ktorom bolo potvrdené, že sa v ňom nachádza jedno alebo viac nakazených zvierat, ako sú definované v článku 2 písm. c).[11]

24. Holandská vláda tvrdí, že z článku 5 smernice 58/511 však treba vyvodiť povinnosť porazenia potenciálne nakazených zvierat. To by mohlo vyplývať z článku 5 ods. 4, ktorý stanovuje, že „príslušný úrad môže rozšíriť pôsobnosť opatrení uvedených v odseku 1 aj na bezprostredne susediace podniky v prípade, že ich umiestnenie... nevylučujú možnosť podozrenia z nakazenia". Odsek 1 sa týka odoberania primeraných vzoriek na vyšetrenie v laboratóriu. Podľa holandskej vlády je však odkaz na odsek 1 článku 5 nesprávny a treba ho čítať ako odkaz na odsek 2 článku 5, ktorý sa týka opatrení ako porazenie a odstránenie zvierat. Tvrdí, že iný výklad by nedával zmysel, pretože odoberanie vzoriek na susediacich podnikoch podozrivých z nakazenia stanovuje už článok 4 ods. 2. Na podporu svojho tvrdenia uvádza podobnosť medzi smernicou 85/511 a niektorými inými vete-

11 — Pozri bod 4 vyššie.

rinárnymi smernicami [12] a odkazuje na bod 124 rozsudku vo veci Jippes a i., v ktorom Súdny dvor uviedol: „Preventívne porážky zvierat v podnikoch, v ktorých bolo zistené jedno alebo viac nakazených alebo potenciálne nakazených zvierat, vyžaduje v priľahlých podnikoch článok 5 smernice 85/511." [13] Na pojednávaní v týchto veciach Komisia pred Súdnym dvorom uviedla, že si tiež myslí, že odkaz v článku 5 ods. 4 smernice na odsek 1 je nesprávny.

25. Na úvod je vhodné poznamenať, že odkaz v článku 5 ods. 4 na odsek 1 je zhodný vo všetkých jazykových verziách smernice 85/511. [14]

26. Súdny dvor navyše vo svojom rozsudku Met-Trans a Sagpol potvrdil, že nie je oprávnený prevziať rolu zákonodarcu Spoločenstva a vyložiť ustanovenie spôsobom, ktorý odporuje jeho doslovnému zneniu. [15] Súdny dvor ďalej v bode 19 svojho rozsudku vo veci 348/85, Dánsko/Komisia, uviedol, že „právna úprava Spoločenstva má byť určitá a že jej uplatnenie má byť predvídateľné pre tých, na ktorých sa vzťahuje". [16]

27. Aj keby bolo pravdivé tvrdenie, že odkazom na odsek 1 stráca článok 5 ods. 4 zmysel, neprísluší Súdnemu dvoru, aby nahradil skutočne jednoznačný odkaz odkazom na iný odsek. V tejto súvislosti treba poznamenať, že článok 5 ods. 1 v súvislosti s nakazenými zvieratami znova stanovuje to, čo už článok 4 ods. 1 v súvislosti so zvieratami podozrivými z nákazy alebo nakazenia stanovoval, pričom článok 5 ods. 4 by sa mohol podobne čítať ako opätovná formulácia, ktorá potvrdzuje, že čo stanovil článok 4 ods. 2, sa tiež uplatní na situáciu, kde sa zistilo, že zvieratá sú nakazené.

28. Konštatovanie Súdneho dvora vo veci Jippes a i. sa skutočne javí byť v rozpore so znením článku 5. Predovšetkým sa však toto konštatovanie týka len podnikov bezpro-

12 — Smernica Rady 92/35/EHS z 29. apríla, ktorou sa stanovujú pravidlá kontroly a opatrenia na boj s africkým morom koní (Ú. v. ES L 157, s. 19; Mim. vyd. 03/012, s. 294); smernica Rady 92/40/EHS z 19. mája 1992, ktorou sa zavádzajú opatrenia spoločenstva na kontrolu moru hydiny (Ú. v. ES L 167, s. 1; 03/012 s. 306); smernica Rady 92/66/EHS zo 14. júla 1992 zavádzajúce opatrenia spoločenstva na kontrolu pseudomoru hydiny (Ú. v. ES L 260, s. 1; Mim. vyd. 03/013, s. 83); smernica Rady 92/119/EHS zo 17. decembra 1992, ktorou sa zavádzajú všeobecné opatrenia spoločenstva na kontrolu určitých chorôb zvierat a osobitné opatrenia týkajúce sa vezikulárnej choroby ošípaných (Ú. v. ES L 62, 1993, s. 69; Mim. vyd. 03/014, s. 71); smernica Rady 2000/75/ES z 20. novembra 2000 stanovujúca špecifické ustanovenia pre kontrolu a likvidáciu katarálnej horúčky oviec — modrého jazyka (Ú. v. ES L 327, s. 74); smernica Rady 2001/89/ES z 23. októbra 2001 o opatreniach spoločenstva na tlmenie klasického moru ošípaných (Ú. v. ES L 316, s. 5); smernica Rady 2002/60/ES z 27. júna 2002, ktorou sa ustanovujú osobitné opatrenia na kontrolu afrického moru ošípaných, a ktorá mení a dopĺňa smernicu 92/119/EHS, pokiaľ ide o Teschenovu chorobu a africký mor ošípaných (Ú. v. ES L 192, s. 27).

13 — Rozsudok z 12. júla 2001, C-189/01, Zb. s. I-5689.

14 — Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že výklad ustanovenia práva Spoločenstva vyžaduje porovnanie jednotlivých jazykových verzií (pozri rozsudky zo 6. októbra 1982, CILFIT a i., 283/81, Zb. s. 3415, bod 18; z 24. októbra 1996, Kraaijeveld a i., C-72/95, Zb. s. I-5403, bod 28, a z 30. januára 2001, Španielsko/Komisia, C-36/98, Zb. s. I-779, bod 47.

15 — Rozsudok z 23. marca 2000, C-310/98 a C-406/98, Zb. s. I-1797, bod 32.

16 — Rozsudok z 15. decembra 1987, 348/85, Zb. s. 5225. Pozri tiež rozsudok z 1. októbra 1998, Spojené kráľovstvo/Komisia, C-209/96, Zb. s. I-5655, bod 35.

stredne susediacich s podnikom, v ktorom bolo *zistených* jedno alebo viac *nakazených* zvierat. Prinajmenšom v prípade farmy manželov Van Schaijk takáto situácia nenastala. Zvieratá tohto podniku boli zabité preventívne, pretože sa v blízkosti nachádzal podnik *podozrivý z nakazenia.*

29. Ďalej je vhodné pripomenúť, že konštatovanie vo veci Jippes a i. je súčasťou textu týkajúceho sa právneho základu rozhodnutia Komisie 2001/246. Súdny dvor vyvodil v bode 127 svojho rozsudku vo veci Jippes a i. záver, že právo Spoločenstva poskytlo dostatočný právny základ pre prijatie tohto rozhodnutia. Podľa môjho názoru možno tento záver jednoducho vyvodiť z dvoch ustanovení, na ktoré sa Súdny dvor odkázal: článku 13 ods. 3 smernice 85/511 a článku 10 ods. 4 smernice 90/425, ktoré sa oba týkajú rozhodnutí, ktoré má prijať Komisia v prípade vypuknutia slintačky a krívačky. Tento záver nie je ovplyvnený ani potvrdený textom článku 5 smernice 85/511, na ktorý Súdny dvor tiež odkázal, ktorý sa ale týka kontrolných opatrení slintačky a krívačky, ktoré majú prijať členské štáty.

30. Podľa môjho názoru College van Beroep správne uviedol, že smernica 85/511 neupravuje preventívne porážky zvierat podozrivých z nakazenia slintačkou a krívačkou.

C — *Vylučuje smernica 85/511 preventívne porážky?*

31. Druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či na boj proti slintačke a krívačke smernica 85/511 umožňuje doplňujúce vnútroštátne opatrenia. Aby bolo možné vnútroštátnemu súdu odpovedať, je nevyhnutné posúdiť, či v čase skutkových okolností právo Spoločenstva stanovovalo vyčerpávajúci režim pre prípady vypuknutia slintačky a krívačky v rámci Spoločenstva, ktorý vylučuje doplňujúce vnútroštátne opatrenia.

32. Smernica 85/511 členským štátom výslovne nedáva voľnosť, aby prijali prísnejšie opatrenia než tie, ktoré stanovuje smernica. Taká voľnosť však môže vyplývať implicitne, pričom podľa ustálenej judikatúry treba vziať ohľad na znenie, účel a štruktúru smernice. [17]

33. V tejto súvislosti holandská, ako aj grécka, írska, talianska a britská vláda veria, že účel smernice bezodkladne a účinne bojovať pri každom vypuknutí slintačky a krívačky so sebou prináša priestor pre

17 — Pozri napríklad rozsudky z 19. októbra 1995, Hönig, C-128/94, Zb. s. I-3389, bod 9; z 19. marca 1998, Compassion in World Farming, C-1/96, Zb. s. I-1251, bod 49, a z 25. apríla 2002, Komisia/Francúzsko, C-52/00, Zb. s. I-3827, bod 16.

členské štáty na prijatie opatrení ako napríklad preventívnych porážok. Komisia toto tvrdenie v podstate podporuje a zdôrazňuje, že smernica 90/423 dala najavo volbu medzi politikou očkovania a politikou porážok, nevylúčila však iné opatrenia na boj proti slintačke a krívačke.

34. Pán Tempelman a manželia Van Schaijk uviedli niekoľko dôvodov, z ktorých možno vyvodiť záver, že ustanovenia smernice 85/511 majú vyčerpávajúci charakter. Po prvé poukazujú na rozdiel medzi znením článku 1 uvedenej smernice pred a po jej zmene a doplnení smernicou 90/423. Uvádzajú, že pred zmenou tento článok výslovne stanovil, že smernica stanovuje minimálne kontrolné opatrenia Spoločenstva, pričom zmenou bolo slovo „minimálne" vypustené. Navyše sa odvolávajú na odôvodnenie smernice 90/423, najmä jeho časť, v ktorej sa uvádza, že „je nevyhnutné, aby bola prijatá jednotná politika v rámci celého spoločenstva".

35. Tieto tvrdenia nepovažujem za presvedčivé. Článok 1 smernice 85/511 pred jeho zmenou prostredníctvom smernice 90/423 stanovoval: „Táto smernica stanovuje minimálne opatrenia spoločenstva na kontrolu slintačky a krívačky, ktoré sa použijú v prípade výskytu nákazy nezávisle od typu vírusu... Táto smernica sa nedotýka politiky členských štátov, pokiaľ ide o preventívne očkovanie". Smernica 85/511 bola zmenená preto, aby v Spoločenstve zaviedla politiku neočkovania, ako aj prísne pravidlá a podmienky núdzového očkovania v núdzových situáciách.[18] Zmenu zavádzajúca smernica 90/423 výslovne odmieta politiku preventívneho očkovania a ukladá jednotnú politiku neočkovania v rámci celého Spoločenstva, sprevádzanú politikou porážky a odstránenia nakazených zvierat.[19] Článok 1 smernice 85/511 bol nahradený a odkaz na „minimálne" opatrenia a politiky očkovania členských štátov boli vypustené. Ako tvrdí holandská vláda vo svojich písomných pripomienkach predložených Súdnemu dvoru, na zmenu článku 1 by sa malo v zásade hľadieť vo svetle zavedenia politiky neočkovania v Spoločenstve. Na smernicu 85/511, zmenenú a doplnenú smernicou 90/423, treba hľadieť tak, že sa snaží vytvoriť vnútorný trh poľnohospodárskych výrobkov, na účely čoho, ako je uvedené v odôvodnení druhej uvedenej smernice, bola považovaná za nevyhnutnú jednotná politika očkovania. Ako k návrhu zmeny a doplnenia smernice 85/511 poznamenal Hospodársky a sociálny výbor vo svojom stanovisku[20], existujúci systém rôznych vnútroštátnych politík očkovania nemôže pretrvávať, ak sa má obchod so zvieratami v Spoločenstve liberalizovať. Zo zmeny článku 1 a odôvodnenia smernice

18 — Pozri článok 13 smernice 85/511.

19 — Pozri odôvodnenia smernice 90/423.

20 — Ú. v. ES C 62, s. 44.

90/423 nemožno vyvodiť, že opatrenia, ktoré sa nijak netýkajú politiky neočkovania v Spoločenstve, smernica 85/511 vylučuje. [21]

36. Pán Tempelman a manželia Van Schaijk zdôrazňujú, že smernica 85/511 ponúka podrobný súbor opatrení pre osobitné situácie. Konkrétne poukazujú na článok 4, ktorý stanovuje podrobné opatrenia týkajúce sa zvierat vnímavého druhu, nie však ich porážky, na článok 5, ktorý stanovuje opatrenia týkajúce sa nakazených zvierat vrátane ich porážky, a na článok 6, ktorý obsahuje výnimku z článku 5 pre osobitné situácie.

37. V tejto súvislosti treba najskôr upozorniť na skutočnosť, že smernica nestanovuje porážky potenciálne nakazených zvierat, automaticky neznamená, že takéto opatrenia vylučuje. Majúc to na pamäti, nemyslím si, že stupeň podrobnosti smernice 85/511 odôvodňuje a *contrario* záver, že možnosť prijať doplňujúce opatrenia je vylúčená. Opačné tvrdenie je prípustné len vtedy, ak nie je vhodný žiaden iný výklad. [22] V prejednávaných veciach tomu tak nie je.

38. Po prvé, ako som už uviedol, znenie článku 10 ods. 1 smernice 90/425 čiastočne vychádza z tvrdenia, že pravidlá Spoločenstva týkajúce sa boja proti chorobám zvierat nemusia mať vyčerpávajúci charakter. [23]

39. Po druhé podľa článku 249 ES sa pri smernici „voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom", čo v podstate naznačuje pre členské štáty priestor. Výsledok, ktorého dosiahnutie stanovuje smernica 85/511, je účinné potlačenie slintačky a krívačky v kontexte politiky neočkovania. To znamená, že určité opatrenia na boj proti slintačke a krívačke sú predpísané, pričom niektoré opatrenia sa výslovne zakazujú. To aj tak nevylučuje prijatie iných kontrolných opatrení, pokiaľ tieto nezasahujú do cieľa a ustanovení smernice — a osobitne do jednotnej politiky neočkovania. Vzhľadom na výsledok, ktorého dosiahnutie smernica 85/511 stanovuje, si myslím, že ak mal zákonodarca Spoločenstva v úmysle zakázať opatrenia zamerané na boj proti slintačke a krívačke, o aké ide v tomto prípade, začlenil by v tomto zmysle do smernice výslovné ustanovenie. [24]

21 — Pri niektorých príležitostiach znenie smernice 85/511 jasne uvádza minimálne štandardy. Článok 9 stanovuje pre ochranné pásma a pásma dozoru „minimálny polomer", článok 5 ukladá, že čas, kedy možno znova umiestniť zvieratá v dezinfikovanom podniku, je „najskôr po 21 dňoch".

22 — Rozsudok z 13. júna 1958, Meroni/Vysoký úrad, 9/56, Zb. s. 9, body 26 a 27.

23 — Pozri bod 20 vyššie.

24 — Pozri rozsudok z 25. novembra 1992, Komisia/Belgicko, C-376/90, Zb. s. I-6153, bod 27.

40. Nakoniec smernica Rady 2003/85/ES, ktorá zrušila smernicu 85/511, obsahuje ešte širší a podrobnejší režim na boj proti slintačke a krívačke — vrátane programu preventívnej eradikácie —, avšak aj tak členským štátom udeľuje slobodu prijať prísnejšie opatrenia. [25]

41. Podľa manželov Van Schaijk by sa malo vziať do úvahy, že porážanie zvierat sa v Spoločenstve chápe ako nežiaduce, čo potvrdzuje smernica Rady 2003/85 prijatá v dôsledku vypuknutia slintačky a krívačky roku 2001. [26]

42. V každom prípade možno len súhlasiť s názorom, že ochrana života a dobrých životných podmienok dobytka vyžaduje náležitú pozornosť. Tvrdenie manželov Van Schaijk, že porážanie zvierat sa v Spoločenstve všeobecne považuje za nežiaduce, však nevedie k záveru, že smernica 85/511 nenecháva pre preventívne porážky žiaden priestor. V skutočnosti smernica 2003/85, na ktorú sa manželia Van Schaijk odvolávajú, stanovuje programy preventívnej eradikácie [27], čo robia tiež mnohé iné smernice týkajúce sa boja proti chorobám zvierat. [28]

43. Z toho dôvodu si myslím, že smernica 85/511 nevylučuje, aby členské štáty prijímali doplňujúce opatrenia na boj proti slintačke a krívačke ako napríklad preventívne porážky zvierat podozrivých z nákazy alebo nakazenia slintačkou a krívačkou.

D — *Hranice právomoci členských štátov prijať doplňujúce kontrolné opatrenia*

44. Svojou treťou otázkou sa College van Beroep pýta na hranice, ktoré právo Spoločenstva stanovuje vzhľadom na prijímanie členskými štátmi iných opatrení na boj proti slintačke a krívačke než tých, ktoré stanovuje smernica 85/511.

45. Ako som už uviedol vyššie, smernicu 85/511 treba posudzovať v súvislosti

25 — Pozri článok 1 ods. 1 písm. a) a článok 1 ods. 2 smernice 2003/85.

26 — Smernica Rady 2003/85/ES z 29. septembra 2003 o opatreniach spoločenstva na kontrolu slintačky a krívačky, ktorou sa zrušuje smernica 85/511/EHS a rozhodnutia 89/531/EHS a 91/665/EHS a mení a dopĺňa sa smernica 92/46/EHS (Ú. v. EÚ L 306, s. 1; Mim. vyd. 03/041, s. 5).

27 — Článok 8 smernice 2003/85.

28 — Pozri napríklad článok 5 ods. 1 písm. a) a článok 5 ods. 2 smernice 92/40 a článok 5 ods. 1 písm. a) a článok 5 ods. 2 smernice 92/66.

s postupom podľa článku 10 smernice 90/425, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby členské štáty jednostranne neprijímali a neudržovali preventívne opatrenia vytvárajúce prekážky obchodu vnútri Spoločenstva. Z rozsudku Komisia/Portugalsko [29] vyplýva, že členské štáty nemajú právomoc zavádzať preventívne opatrenia proti slintačke a krívačke mimo systému stanoveného článkom 10 smernice 90/425. Preto treba také vnútroštátne opatrenia prijať spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami uvedeného ustanovenia. [30] To znamená, že sa musia bezodkladne oznámiť iným členským štátom a Komisii, ako to vyžaduje posledný pododsek článku 10 ods. 1 smernice 90/425. Komisia a dotknutý členský štát musia na základe povinnosti vzájomnej spolupráce, ktorá je základom článku 10 ES, spolupracovať v dobrej viere pri prijímaní ochranných opatrení. [31]

46. Navyše podľa ustálenej judikatúry musia byť vnútroštátne opatrenia, ktoré spadajú do pôsobnosti práva Spoločenstva, zlučiteľné s jeho všeobecnými zásadami ako napríklad zásadou proporcionality. [32] Na základe tejto zásady musia byť opatrenia prijímané členskými štátmi vhodné a nevyhnutné na dosiahnutie oprávnene sledovaných cieľov, pričom ak je možnosť výberu z niekoľkých vhodných opatrení, treba zvoliť najmenej obmedzujúce a ním spôsobené nežiaduce následky nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom. [33]

47. Ako manželia Van Schaijk uviedli na pojednávaní, všeobecné zásady práva Spoločenstva zahrňujú základné práva ako napríklad vlastnícke právo. [34] V tejto súvislosti je na vnútroštátnom súde, aby preskúmal, že berúc do úvahy sledovaný cieľ, nie sú obmedzenia vlastníckeho práva vyplývajúce z doplňujúcich vnútroštátnych kontrolných opatrení týkajúcich sa slintačky a krívačky neprimeraným a netolerovateľným zásahom narušujúcim vlastnú podstatu vlastníckeho práva. [35]

29 — Už citovaný rozsudok, bod 19. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tesauro v tejto veci, body 8 a 9. Súdny dvor vo svojom rozsudku z 22. októbra 2002, National Farmers' Union, C-241/01, Zb. s. I-9079, bod 50, tiež uviedol, že "v Európskom spoločenstve, ktoré je spoločenstvom založeným na práve, je členský štát povinný dodržiavať ustanovenia Zmluvy a osobitne je povinný konať v rámci postupov stanovených Zmluvou a platným právom".

30 — Pozri, pokiaľ ide o dočasné ochranné opatrenia prijaté členských štátom určenia, rozsudok z 3. júla 2003, Lennox, C-220/01, Zb. s. 7091, body 68 — 76.

31 — Pozri analogicky rozsudky National Farmers' Union, už citovaný, bod 60, a z 8. januára 2002, Van den Bor, C-428/99, Zb. s. I-127, bod 47.

32 — Rozsudok Lennox, už citovaný, bod 76. Pozri tiež rozsudky z 5. mája 1998, Spojené kráľovstvo/Komisia, C-180/96, Zb. s. I-2265, bod 96, a z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 13. Treba poznamenať, že v tomto prípade Holandsko vykonávalo diskrečnú právomoc, ktorú mu ponechalo ustanovenie Spoločenstva, ktoré sa Holandsko snažilo uplatniť, teda článok 10 ods. 1 smernice 90/425 (pozri bod 20 vyššie a osobitne poznámku pod čiarou 10). Pozri rozsudky z 24. marca 1994, Bostock, C-2/92, Zb. s. I-955, bod 16, a z 13. apríla 2000, Karlsson a i., C-292/97, Zb. s. I-2737, bod 37.

33 — Rozsudok Fedesa a i., už citovaný, bod 13.

34 — Pozri napríklad rozsudky z 13. decembra 1979, Hauer, 44/79, Zb. s. 3727, body 15 a 17, a z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, body 65 a 67.

35 — Rozsudok Booker Acquaculture a Hydro Seafood, už citovaný, body 79 a 88.

IV — Návrh

48. Preto zastávam názor, že Súdny dvor by mal na otázky predložené College van beroep voor het bedrijfsleven odpovedať takto:

„1. Smernica Rady 85/511/EHS z 18. novembra 1985 o zavedení opatrení spoločenstva na boj proti slintačke a krívačke neupravuje preventívne porážky zvierat podozrivých z nákazy alebo nakazenia slintačkou a krívačkou.

2. Smernica 85/511 nevylučuje, aby členské štáty prijímali doplňujúce opatrenia na boj proti slintačke a krívačke ako napríklad preventívne porážky zvierat podozrivých z nákazy alebo nakazenia slintačkou a krívačkou.

3. Opatrenia na boj proti slintačke a krívačke prijaté členskými štátmi, ktoré dopĺňajú opatrenia predpísané smernicou 85/511, sa musia prijať spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami článku 10 smernice 90/425/EHS z 26. júna 1990 týkajúcej sa veterinárnych a zootechnických kontrol uplatňovaných v obchode vnútri spoločenstva s určitými živými zvieratami a výrobkami s ohľadom na vytvorenie vnútorného trhu, v aktívnej spolupráci s Komisiou a musia byť zlučiteľné so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva ako napríklad zásadou proporcionality a vlastníckym právom."